

STUDIA HISTORYCZNO-SPOŁECZNE

Prace dedykowane Profesorowi Zenonowi Piechowi
w siedemdziesiątą rocznicę urodzin

REDAKCJA

Jakub K. Jezierski · Szymon Orzoł

Studenckie
Zeszyty
Historyczne

23

STUDIA
HISTORYCZNO-SPOŁECZNE

Studenckie Zeszyty Historyczne

zeszyt 23

REDAKTOR SERII
dr hab. Zenon Piech, prof. UJ

ADRES REDAKCJI

Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Gołębia 13 · pok. 21, 31-007 Kraków

STUDIA HISTORYCZNO-SPOŁECZNE

Prace dedykowane Profesorowi Zenonowi Piechowi
w siedemdziesiątą rocznicę urodzin

REDAKCJA

Jakub K. Jezierski · Szymon Orzół

Kraków 2024

Jakub K. Jezierski
Londyn
📧 <https://orcid.org/0009-0006-8801-4563>
✉ jakub.jezierski@alumni.uj.edu.pl

Szymon Orzoł
Uniwersytet Ignatianum w Krakowie
📧 <https://orcid.org/0000-0003-2927-1456>
✉ 25964@student.ignatianum.edu.pl

© Copyright by individual authors, 2024

Recenzenci

dr Adam Danek, UIK
prof. dr hab. Piotr Franaszek, UJ
dr hab. Rafał Hryszko, prof. UJ
dr hab. Wojciech Mruk, prof. UJ

dr Rafał Niedziela, UJ
prof. dr hab. Jakub Polit, UJ
dr Rafał Woźnica, UJ
dr hab. Zdzisław Zblewski, prof. UJ

Opracowanie redakcyjne: Aleksandra Czyż
Korekta języka angielskiego: Joseph B. McGuinness, Jakub K. Jezierski, Jakub Pyra
Projekt okładki: Marta Jaszczuk
Na okładce: Collegium Witkowskiego, fot. Cancre (Wikimedia Commons)

ISBN 978-83-8368-107-8 (druk)
ISBN 978-83-8368-132-0 (PDF)
<https://doi.org/10.12797/9788383681320>
ISSN: 2451-4977

Patronat: Polskie Towarzystwo Historyczne,
Oddział w Krakowie

Publikacja dofinansowana przez Radę Kół Naukowych UJ oraz Fundację Studentów i Absolwentów UJ „Bratniak”

RADA KÓŁ NAUKOWYCH
UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Spis treści

Jakub K. Jezierski, Szymon Orzoł <i>Słowo od redakcji</i>	7
Zenon Piech <i>Przedmowa</i>	9
Przemysław Kmiecik <i>Teodoryk Wielki a widowiska cyrkowe w świetle wybranych fragmentów Variae Kasjodora. Przyczynek do badań</i>	11
Tomasz Szymczyk <i>Piotr Abelard w Gesta Friderici Ottona z Fryzyngi</i>	33
Katarzyna Walczyk <i>Wizerunek lady Jane Grey w szesnastowiecznej historiografii i literaturze</i>	51
Karolina Wójcik <i>Tradycja inkaska i jej rola w kreowaniu tożsamości narodowej Peruwiańczyków</i>	77
Szymon Orzoł <i>Wybrane wątki krytyki marksizmu w myśli ekonomicznej Eugena von Böhma- -Bawerka</i>	93
Mateusz Matysiak <i>Myśl polityczna Kazimierza Zakrzewskiego. Próba jeszcze jednego ujęcia</i>	109
Piotr Ruciński <i>Program „dziewięciu idei-reform” Jana Kwiecińskiego – utopijna wizja naprawy Polski i świata w przededniu II wojny światowej</i>	129

Mateusz Musiał	
<i>Od wrogości do partnerstwa. Stosunki turecko-rosyjskie w latach 2002-2016</i>	149
Aneks: <i>Sprawozdanie z działalności Zarządu KNHS UJ za okres od 1 lipca 2016 r. do 31 maja 2017 r.</i>	165
Indeks osób	171

Słowo od redakcji

Oddajemy do rąk Szanownych Czytelników nowy, 23. zeszyt *Studenckich Zeszytów Historycznych*, który jest owocem niezłomnej woli i wieloletnich wysiłków. Mimo rozlicznych trudów udało się doprowadzić prace nad reformą i wznowieniem tej serii wydawniczej do szczęśliwego końca, czego efektem jest niniejszy tom. Postanowiliśmy dedykować go Profesorowi Zenonowi Piechowi, Kuratorowi Koła Naukowego Historyków Studentów UJ i Redaktorowi Naukowemu Serii SZH, z okazji 70. rocznicy jego urodzin oraz 40. rocznicy zatrudnienia w Instytucie Historii UJ.

Jest to numer szczególny nie tylko z tego względu, ale także w związku z podjętymi staraniami, by dorobek młodych adeptów badań historycznych naszego Instytutu wpisywał się w najnowsze wymagania stawiane przez obecną komunikację naukową. Dlatego zdecydowano o przekształceniu czasopisma w serię wydawniczą pod tym samym tytułem. Każdy tom w tej serii będzie punktowaną monografią zbiorową, ukazującą się równocześnie w wersji papierowej i elektronicznej. Wydawca zapewni im odpowiednią dystrybucję poprzez nadanie poszczególnym artykułom identyfikatorów cyfrowych oraz opracowanie stosownych metadanych. Mając na uwadze aktualne standardy publikowania naukowego, ustalono, że każdy artykuł zostanie opatrzony abstraktem i słowami kluczowymi w języku angielskim. Zabieg ten zwiększy widoczność tekstów w Internecie.

Należy zaznaczyć, że niniejszy tom ma charakter przejściowy w ramach przeprowadzanej reformy, stąd do jego opisu stosuje się jeszcze określenie „zeszyt”, które w przyszłości zostanie konsekwentnie zastąpione przez „tom”.

Na zakończenie chcielibyśmy także podziękować Profesorowi Zenonowi Piechowi nie tylko za okazaną pomoc we wznowieniu SZH i nadaniu mu nowego formatu, ale również za nieustające wsparcie dla redakcji, gotowość pomocy w sprawach formalnych i nieformalnych oraz za wieloletnią – często wymagającą – misję w roli Kuratora KNHS UJ.

Plurimos annos, Panie Profesorze!

Jakub K. Jezierski

Redaktor naczelny tomu

Szymon Orzoł

Zastępca redaktora naczelnego

Przedmowa

Po ośmioletniej przerwie oddajemy do rąk Czytelników kolejny, 23 zeszyt *Studenckich Zeszytów Historycznych*. Prace nad nim trwały przez kilka lat. Podstawę stanowią materiały pokonferencyjne m.in. I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Bój myśli i szermierka słowa – myśl polityczna II RP”, która odbyła się w dniach 6-7 listopada 2015 r. W następnych latach materiały te były uzupełniane referatami powstałymi w ramach prac Sekcji Dziejów Monarchii Koła Naukowego Historyków Studentów UJ, która następnie przekształciła się w Sekcję Dziejów Myśli Politycznej, oraz tekstami nadesłanymi w naborach uzupełniających do obecnego zeszytu SZH, gdyż część pierwotnych tekstów ukazała się w innych publikacjach.

Inicjatorem i redaktorem naczelnym tego zeszytu jest mgr Jakub K. Jeziński, wiceprezes ds. naukowych w zarządzie Koła Naukowego Historyków Studentów UJ w kadencji 2016/2017, w czasie prezesury Tomasza Kisiela. Stąd też w niniejszym tomie znalazło się sprawozdanie Zarządu Koła za te lata. Tylko dzięki inicjatywie mgr. J.K. Jezińskiego, jego determinacji i konsekwencji udało się doprowadzić ten tom do publikacji. Nieocenionej pomocy udzielił mu w trakcie prac mgr Szymon Orzoł, pełniący funkcję zastępcy redaktora naczelnego.

Zakres naukowy tomu jest rozległy, zróżnicowany tematycznie, chronologicznie i terytorialnie. Od późnej starożytności do XXI w., od Polski i Europy, aż do Ameryki Łacińskiej. Szeroko rozumianym „wspólnym mianownikiem” artykułów jest historia idei i myśli politycznej.

Jest to ósmy i zarazem ostatni zeszyt SZH ukazujący się pod moją opieką naukową jako redaktora serii. Pierwszy z nich, noszący numer 16, został wydany w 2012 r. W latach 2012-2016 kolejne zeszyty były publikowane regularnie co roku, a w roku 2013 ukazały się nawet trzy. Po zeszytcie 22, wydanym w 2016 r. przez Natalię Olszewską (Micygałę), wiceprezes ds. naukowych w kadencji 2014/2015, nastąpiła ośmioletnia przerwa. Zdecydowało o tym zapewne kilka czynników. Jednym z nich był ogólny spadek liczby publikacji Koła Historyków, poczynawszy od 2017 r., co dokumentuje bibliografia tych publikacji¹. Ważnym czynnikiem było też wydatne wzmocnienie w tym czasie znaczenia czasopisma „Societas Historicorum”, przejmującego artykuły, które potencjalnie mogły ukazać się w „Studenckich Zeszytach Historycznych”. Podkreślić należy, że te dwa czasopisma wydawane przez Koło Historyków nie konkurowały ze sobą, gdyż „Studenckie Zeszyty Historyczne” od zawsze miały charakter stricte naukowy, a „Societas” – popularnonaukowy. Zadaniem stojącym przed kolejnymi zarządami Koła Historyków jest przemyślenie miejsca „Studenckich Zeszytów Historycznych” wśród publikacji Koła i doprowadzenie do ich systematycznego wydawania.

Kolejne tomy *Studenckich Zeszytów Historycznych* będą ukazywały się pod opieką nowego kuratora Koła Naukowego Historyków. Następnym zarządom Koła Naukowego Historyków Studentów UJ oraz nowemu kuratorowi życzę konsekwencji w wydawaniu *Studenckich Zeszytów Historycznych*, gdyż zajmują one ważne miejsce wśród publikacji tej organizacji studenckiej.

dr hab. Zenon Piech, prof. UJ
Kurator Koła Naukowego Historyków Studentów UJ

¹ *Bibliografia publikacji Koła Naukowego Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego (1908-2022)*, oprac. T. Prenzyna przy współpracy E. Nowak i M. Platy, [w:] *Bilans półwiecza. Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w 2 połowie XX wieku. Wspomnienia*, red. Z. Piech, Kraków 2022, s. 327 i nast.

PRZEMYSŁAW KMIECIK¹

Teodoryk Wielki a widowiska cyrkowe w świetle wybranych fragmentów *Variae* Kasjodora

PRZYCZYNEK DO BADAŃ

WSTĘP

Życie codzienne, którego elementami są rozrywka i sposoby spędzania wolnego czasu, od dawna stanowi ważny przedmiot badań historycznych. W odniesieniu do średniowiecza próby opisanie tych zjawisk podejmowali m.in. Johan Huizinga, Jean Verdon i Jacques Heers². Częścią codzienności mieszkańców były widowiska cyrkowe – bardzo popularna w starożytnym Rzymie i praktykowana w kilku największych miastach wczesnośredniowiecznej Italii typowo miejska i masowa rozrywka. Jednak, oprócz wydobywania na światło dzienne informacji o formach zabawy i relaksu, ciekawymi zagadnieniami są

¹ Przemysław Kmiecik – student, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; e-mail: przemek.kmiecik@student.uj.edu.pl, <https://orcid.org/0009-0009-0717-6387>.

² Najważniejsze prace, w których wymienieni autorzy badali problematykę życia codziennego i rozrywki, są dostępne w języku polskim. Do tego grona zaliczają się: J. Huizinga, *Jesień średniowiecza*, przekł. i posłowie R. Stiller, Kraków 2022, *Meandry Kultury*; idem, *Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury*, przeł. M. Kurecka, W. Wirpsza, Warszawa 1998, *Biblioteka „Czytelnika”*; J. Verdon, *Przyjemności średniowiecza*, przeł. J.M. Kłoczowski, Warszawa 1998, *Nowa Marianna*; J. Heers, *Święta głupców i karnawały*, przeł. G. Majcher, Warszawa 1995, *Nowa Marianna*.

stosunek rządzących do różnych form rozrywki i ich osobiste zdanie na ten temat, sposób, w jaki je postrzegano, ich znaczenie i funkcje z punktu widzenia władz.

Badania nad rozrywką we wczesnośredniowiecznej Italii są utrudnione z powodu niewielkiej bazy źródłowej. Problematyka ta pojawia się przede wszystkim jako część większych opracowań poruszających interesujące, z punktu widzenia tego artykułu, zagadnienia³. W odniesieniu do dziejów Ostrogotów i dziejów wczesnośredniowiecznej Italii istnieje bardzo bogata literatura przedmiotu, w której także można odnaleźć informacje pozwalające na pogłębienie badań nad omawianymi kwestiami⁴. Dlatego zasadne jest włączenie się w ten nurt i poszerzanie wiedzy o formach rozrywki i o tym, jak odnosili się do niej ludzie sprawujący rządy nad państwami.

Niniejszy artykuł stanowi próbę odpowiedzi na pytanie: jak wyglądał stosunek Teodoryka Wielkiego do widowisk cyrkowych? Żeby lepiej zrozumieć postawę monarchy, zostanie opisane znaczenie tej formy rozrywki dla mieszkańców dużych miast, a także zarysowana jej społeczna i polityczna funkcja. Wskazany problem jest rozpatrywany w świetle wybranych fragmentów *Variae* Kasjodora. Podstawę rozważań stanowi list 51 z księgi III, w którym Teodoryk prezentuje swoją opinię o widowiskach. Ponadto w zbiorze

³ Wśród prac, które analizują problem rozrywki we wczesnośredniowiecznej Italii, należy zwrócić uwagę m.in. na: D. Potter, *The Victor's Crown: A History of Ancient Sport from Homer to Byzantium*, Oxford 2012, s. 163-321; J.H. Humphrey, *Roman Circuses. Arenas for Chariot Racing*, Berkeley–Los Angeles 1986; O. Jurewicz, L. Winniczuk, *Starożytni Grecy i Rzymianie w życiu prywatnym i państwowym*, Warszawa 1970; D. Słapek, *Sport i widowiska w świecie antycznym. Kompendium*, Kraków–Warszawa 2010. Niestety autor niniejszego artykułu nie miał możliwości zapoznania się z pracą *Italy in the Early Middle Ages. 476-1000*, ed. C. La Rocca, Oxford 2002, *Short Oxford History of Italy*.

⁴ Wyliczenie wszystkich publikacji traktujących o Teodoryku Wielkim, Ostrogotach i wczesnośredniowiecznej Italii jest niemożliwe w ramach krótkiego artykułu, dlatego autor zdecydował się wymienić nowsze pozycje, które będą dobrym obrazem stanu badań. Wśród nich znajdują się m.in.: A *Companion to Ostrogothic Italy*, ed. J.J. Arnold, Sh.M. Bjornlie, K. Sessa, Leiden–Boston, MA 2016, *Brill's Companions to European History*; J.J. Arnold, Theoderic, the Goths, and the Restoration of the Roman Empire, rozprawa doktorska, University of Michigan 2008; Ch. Wickham, *Early Medieval Italy: Central Power and Local Society 400-1000*, London 1981; A. Cameron, *The Mediterranean World in Late Antiquity, AD 395-600*, London–New York 1993, *The Routledge History of the Ancient World*; P.J. Heather, *The Goths*, Oxford 1996, *Peoples of Europe*; H. Wolfram, *Historia Gotów*, przeł. R. Darda-Staab, I. Dębek, K. Berger, Warszawa–Gdańsk 2003, *Narody i Cywilizacje*. Co do sylwetki Teodoryka Wielkiego i jego ideologii politycznej, należy wymienić: R. Kasperski, *Teodoryk Wielki i Kasjodor. Studia nad tworzeniem „tradycji dynastycznej Amalów”*, Kraków 2013; idem, *Reges et gentes. Studia nad dyskursem legitymizującym władzę nad wspólnotami wyobrażonymi oraz strategiami ich konstruowania we wczesnym średniowieczu (VI-VII w.)*, Warszawa 2017.

znajdują się jeszcze cztery listy, które poruszają ten temat. Są to: list 20 i 32 z księgi I, a także list 39 z księgi III i list 42 z księgi IV. One również zostały uwzględnione w analizie postawy ostrogockiego monarchy. Przyjmuje się, że pierwsze cztery księgi zawierają pisma z lat 507-511, kiedy ich autor sprawował urząd kwestora. Zatem to właśnie w tym czasie miały miejsce wydarzenia i problemy poruszane w analizowanych listach, a zwłaszcza w liście 51⁵. Oczywiście niniejsza praca nie stanowi wyczerpującego studium omawianego zagadnienia, lecz jedynie przyczynek do dalszych badań i dyskusji nad relacjami pomiędzy władzą a rozrywką, a także osobistym stosunkiem ludzi sprawujących rządy do zabawy.

W 476 r. oficer gwardii cesarskiej Odoaker obalił Romulusa Augustulusa, który zaledwie rok wcześniej został wyniesiony na tron Cesarstwa Zachodniorzymskiego. W jego miejsce nie wybrano nowego monarchy, insygnia władzy cesarskiej odesłano do Konstantynopola, a rządy nad pozostałościami imperium, za milczącą zgodą cesarza wschodniorzymskiego Zenona (474-491), przejął Odoaker⁶. Z tego powodu moment ten jest uznawany za symboliczny koniec państwa rzymskiego na zachodzie i początek nowej epoki – średniowiecza. Od drugiej połowy lat 80. V w. Zenon nieprzychylnie spoglądał na rządy Odoakra nad Italią. W tym samym czasie wschodniemu cesarstwu zagrażali Ostrogoci pod wodzą Teodoryka Amala, którzy zdobywali coraz silniejszą pozycję na Bałkanach⁷. Zenon znalazł rozwiązanie tych problemów, proponując Gotom zbrojne usunięcie Odoakra z Italii i osiedlenie się na zdobytym terytorium. Teodoryk przystał na tę ofertę. W 489 r. wkroczył do Italii na czele swojego ludu, po kilkuletnich zmaganiach w 493 r. obalił Odoakra i przejął władzę nad resztkami zachodniego imperium⁸.

⁵ M. Ożóg, H. Pietras SJ, *Wstęp*, [w:] Cassiodorus Senator, *Variae (I-XII)*, przeł. A. Kołtunowska, R. Sawa, oprac. M. Ożóg, H. Pietras SJ, Kraków 2017, s. IX, *Źródła Myśli Teologicznej. Synody i Kolekcje Praw*, t. 11 (dalej jako *Variae*).

⁶ M. Pawlak, *Rzymski Zachód w latach 395-493*, [w:] *Świat rzymski w V wieku. Praca zbiorowa*, red. R. Kosiński, K. Twardowska, Kraków 2010, s. 72-73.

⁷ Ostrogoci dzielili się na dwie duże grupy. Pierwszą nazywa się Ostrogotami amalskimi. Ich siedzibą była Panonia, nad którą objęli władzę po rozpadzie imperium Hunów około 455 r. Druga grupa osiedliła się w Tracji około 460 r. jako *foederati* Cesarstwa Wschodniorzymskiego. Teodoryk wywodził się z Gotów mieszkających nad Dunajem, lecz udało mu się zjednoczyć obydwie plemiona i podążyć na ich czele do Italii. Zob. szerzej: P.J. Heather, *Goths and Romans 332-489*, Oxford 1991, s. 227-230, 300-303, *Oxford Historical Monographs*.

⁸ Więcej na temat podboju Italii przez Ostrogotów zob. P.J. Heather, *Odrodzenie Rzymu. Cesarze i papieże. Bój o władzę nad chrześcijaństwem*, przeł. J. Szczepański, Poznań 2014, s. 62-70, *Historia*.

W historiografii panowanie Teodoryka Wielkiego (493-526) określa się jako czas stabilizacji politycznej na Półwyspie Apenińskim. Zbudowane przez niego państwo – swoim zasięgiem obejmujące Italię, Sycylię, Dalmację, Panonię, Noricum, Recję oraz część południowej Galii – obok Cesarstwa Wschodniorzymskiego było jedną z czołowych potęg w basenie Morza Śródziemnego w pierwszej połowie VI w. Choć formalnie Teodoryk Amal znajdował się pod zwierzchnictwem Cesarstwa Wschodniorzymskiego, to w rzeczywistości zbudował niezależne królestwo⁹.

Zmiana władzy nie doprowadziła do radykalnych przemian w życiu społecznym ludności rzymskiej na terenie Italii. Choć Cesarstwo Zachodniorzymskie przestało istnieć, to większość elementów charakterystycznych dla późnej starożytności przetrwała. Dawne instytucje i urzędy zostały zachowane. Teodoryk starał się współpracować z rodami senatorskimi, które nadal odgrywały istotną rolę polityczną. Chęć współpracy nie była jednostronna, arystokracja bowiem także zabiegała o zaszczyty u ostrogockiego monarchy oraz z entuzjazmem angażowała się w zarządzanie krajem. Wciąż funkcjonowały miasta i ośrodki administracyjne z czasów późnego cesarstwa. Ich mieszkańcy starali się kontynuować dawny styl życia, a w największych ośrodkach – takich jak Rzym, Rawenna, Mediolan, Neapol – mogli oddawać się formom rozrywki charakterystycznym dla antyku¹⁰.

KASJODOR I *VARIAE*

Jednym z najlepszych tekstów źródłowych, które pozwalają badać dzieje włoskiego Królestwa Ostrogotów, są *Variae*. Dla współczesnego historyka jest to kopalnia wiedzy na temat funkcjonowania państwa Ostrogotów oraz sytuacji w Italii w pierwszej połowie VI w. Ich autorem jest Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus Senator, który pochodził z zamożnej, arystokratycznej rodziny. Jego dziadek był urzędnikiem na dworze Walentyniana III (425-455) i członkiem poselstwa na dwór Attyli. Ojciec początkowo służył Odoakerowi, ale kiedy Ostrogoci wkroczyli do Italii, szybko przystał na służbę do

⁹ J. Strzelczyk, *Goci – rzeczywistość i legenda*, Warszawa 1984, s. 139-144; J.M. Wallace-Hadrill, *The Barbarian West: The Early Middle Ages. A.D. 400-1000*, New York 1962, s. 37-38, *Harper Torchbooks*, TB 1061.

¹⁰ Ogólny zarys sytuacji społecznej w Italii na początku VI w. przedstawia Ch. Wickham, *op. cit.*, s. 14-22. O zabieganiu arystokracji o względy Teodoryka Wielkiego zob. J.M. Wallace-Hadrill, *op. cit.*, s. 34-36.

W tekście poświęconym starożytności **Przemysław Kmieciak** na podstawie wybranych fragmentów *Variae* autorstwa Kasjodora, kanclerza królów ostrogockich, rekonstruuje poglądy Teodoryka Wielkiego na temat późnoantycznych widowisk cyrkowych. W odniesieniu do średniowiecza **Tomasz Szymczyk** przedstawia obraz Piotra Abelarda, filozofa, teologa i pioniera scholastyki, który wyłania się z *Gesta Friderici* biskupa Ottona z Fryzycji. Na temat nowożytności wypowiada się **Katarzyna Walczyk** w pracy ukazującej, jak w szesnastowiecznej historiografii oraz literaturze budowany był wizerunek królowej Anglii Jane Grey. **Karolina Wójcik** prezentuje szerokie spojrzenie na tradycję inkaską i jej wpływ na tożsamość narodową Peruwianczyków. Zeszyt zawiera także przygotowaną przez **Szymona Orzoła** analizę wybranych wątków dziewiętnastowiecznej myśli ekonomicznej jednego z ojców austriackiej szkoły ekonomii, Eugena von Böhma-Bawerka, krytykujących marksizm z pozycji wolnorynkowych. W ramach tekstów poświęconych XX stuleciu **Mateusz Matysiak** odtwarza myśl polityczną syndykalisty Kazimierza Zakrzewskiego, patrząc na nią z perspektywy nietzscheańskiej. **Piotr Ruciński** odkrywa dorobek szerzej nieznanego publicyisty, Jana Kwiecińskiego, którego najważniejszym elementem był utopijny program naprawy Polski i świata przed II wojną światową, **Mateusz Musiał** omawia natomiast złożoność stosunków turecko-rosyjskich w latach 2002-2016. W dziale Aneks znajduje się sprawozdanie Zarządu KNHS UJ z kadencji Prezesa Tomasza Kisiela w latach 2016-2017.

<https://akademicka.pl>

